

Kunnskapsdepartementet
v/Borghild Lindhjem-Godal

Oslo 12.06.2018

Innspill retningslinjer for utforming av nasjonale og samiske læreplaner for fag

Skolenes landsforbund mener at læreplanene utvikles av læreplangrupper og fastsettes av sentrale myndigheter, og at de skal ha kompetansemål for hvert enkelt klassetrinn.

I Stortingsmelding 28 ber Kunnskapsdepartementet om at det i fagfornyelsen vurderes om det skal utvikles kompetansemål på flere trinn enn i dag, og på hvilket trinn dette kan være hensiktsmessig. Man har både gjennom det såkalte «Tjenestedesignprosjektet» og høringsrunder på kjerneelementer stilt spørsmål om dette. Ingen av undersøkelsene har gitt noe tydelig svar i den ene eller andre retningen. Slik retningslinjene er utforma, overlates det til læreplangruppene å eventuelt vurdere om det skal utformes kompetansemål på flere trinn enn i dag. SL mener at det er et politisk ansvar å avgjøre om kompetansemålene skal splittes opp til å gjelde på hvert enkelt trinn eller ikke.

Med de retningslinjene som er foreslått, hvor «Oppdraget til læreplangrupper kan omfatte og vurdere om det skal utformes kompetansemål på flere trinn i dag», kan det føre til uheldige utslag ute på skolene. I verste fall kan det skje at læreplangruppen i ett fag fastsetter kompetansemål på hvert trinn, mens i annet fag med sammenfallende tema blir fastsatt på hovedtrinn. Når læreplanarbeidet starter lokalt, kan det bli ulikheter på hvor ulike sammenfallende tema skal være. Et fag mener det skal være på 7. trinn, et annet fag på 5. trinn og læreboka mener det skal ligge på 6. trinn. Progresjon i fagene og sammenhengen mellom fagene må være gjennomtenkt ett sted – ikke i 356 kommuner. Det er ikke her lærerne skal bruke sin energi i læreplanarbeidet.

I dagens samfunn er det mer og mer vanlig at familier flytter på seg. Når det ikke fastsettes hvilket klassetrinn de ulike kompetansemålene skal ligge, skjer det ofte at elever ikke får dekket alle kompetansemålene. Spesielt i matematikkfaget er dette en utfordring.

Etter at forrige læreplan ble vedtatt ble det brukt svært mye tid på læreplanarbeid. I desember 2009 la Tidsbrukutvalget fram sin rapport. Hensikten med utvalgets arbeid var å foreslå tiltak som vil gi bedre utnyttelse av tidsressursene i skolen for at elevene skal få gode læringsvilkår og gode læringsresultater. I mandatet ble det vektlagt det at lærernes tid skulle brukes til kjerneoppgavene i skolen: undervisning, vurdering og planlegging av undervisningen. Utvalget skulle videre vurdere hvilke oppgaver som ikke var knyttet direkte til elevenes læring, og om lærerne var pålagt for mange oppgaver. I tillegg skulle utvalget komme med konkrete forslag til hvilke oppgaver lærerne kunne gjøre mindre av. For å styrke undervisning og læringsutbytte skulle utvalget også komme med forslag og anbefalinger til organisering og arbeidsformer både på kommunalt nivå og på skolenivå.

Vi velger å minne om Tidsbrukutvalgets anbefalinger i forhold til læreplanarbeid (Rapport fra Tidsbruksutvalget s. 35):

«For framtidige reformer vil Tidsbrukutvalget anbefale nasjonale myndigheter å utrede den tidsmessige konsekvensen for lærerne før nye reformer blir gjennomført.»

Tiltak for nasjonale myndigheter:

- være tilbakeholden med store endringer i læreplanverket
- utarbeide veiledninger som angir kompetansemål på alle trinn og i alle fag
- sørge for at veiledninger til læreplaner foreligger før implementeringen
- utrede den tidsmessige konsekvensen for lærerne før store endringer i skolen blir gjennomført.»

Politisk ansvar

I Norge er det statlige myndigheter som har det nasjonale ansvaret for grunnopplæringen, og som fastsetter nasjonale rammebetingelser for opplæringen

«Opplæringslovens § 2-3 Innhold og vurdering i grunnskoleopplæringa:

Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. Departementet gir forskrifter om aktivitetar som ikkje er opplæring i fag. Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar og privatistar og om klage på vurderinga, om eksamen og om dokumentasjon.»

Skolenes landsforbund ber derfor om at «Retningslinjer for utforming av nasjonale og samiske læreplaner for fag» endres slik at det i den kommende læreplanen utformes læreplaner med kompetansemål i hvert fag på hvert enkelt klassetrinn. Vi mener at dette er et prinsipielt spørsmål som må avgjøres av politikere.

I utkastet til retningslinjer vurderer departementet å gi læreplangruppene i oppdrag å komme med anbefalinger om «sluttvurdering i faget». Skolenes landsforbund viser til siste møte i referansegruppa der kunnskapsministeren informerte om at de ønsker utprøving av nye eksamensformer, men innafor dagens rammer. Skolenes landsforbund deler kunnskapsministerens vurdering av at de nye undervisningsmetodene med dybdelæring, samt nye læreplaner gir behov for en ny vurdering av eksamensformene. Skolenes landsforbund ber imidlertid om at det ikke legges begrensninger om å holde seg innafor dagens rammer i oppdraget til læreplangruppene. Etter vår vurdering gir det lite mening.

Skolenes landsforbund mener det er behov for å videreutvikle alternative vurderingsformer i norsk skole. Våre medlemmer melder til oss at eksamensformene i dag i for stor grad styrer undervisningsmetodene og at det må endres for å lykkes med å gjøre det mulig med dybdelæring som metode. Slik vi forstår det var bruk av alternative vurderingsformer også en forutsetning i tenkingen som lå til grunn i

Ludvigsen-utvalget sin rapport. En vurdering fra læreplangruppene kan gi et viktig innspill til en politisk debatt og vurderingssystemet i norsk skole.

Norsk skole har behov for læreplaner som gir rom for dybdelæring og som sprenger tradisjonelle faggrensere til fordel for mer praktiske og estetiske metoder.

Med vennlig hilsen

Bodil Gullseth

Forbundssekretær

Tlf.: 976 68 399

E-post: bg@skolenes.no

Sentralbord: 993 56 060

